

BESLUT

2014-05-26

Dnr: 13/02873

SAKEN

Ekonyheterna och *Morgoneko*, P3 och P1, 2013-12-05, kl. 4.00 och 9.00, inslag om angrepp på får; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om att statistik från Sveriges Lantbruksuniversitets (SLU) Viltskadecenter visade att hundar angriper får i högre utsträckning än vad tidigare varit allmänt känt.

Ekonyheterna P3 den 5 december 2013 klockan 4.00

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören följande.

I dag beslutar riksdagen om den svenska rovdjurspolitiken. Samtidigt visar siffror som Sveriges Lantbruksuniversitets Viltskadecentrum tagit fram åt *Ekot* att hundangrepp på får är ett vanligare problem än vad som tidigare varit känt. Varje månad inspekteras får som misstänks ha dödats av varg, när det i själva verket rört sig om hundangrepp. [Namn] är fårägare utanför Hörby i Skåne.

I det korta inslaget som följde sades följande.

(Fårägare) – Tittar vi på problem i form av att vi förlorar djur, att djur dör, så är ju både hund och räv till det numerära antalet de som dödar fler får och lamm än vad vargen gör. (Reporter) – I Sverige finns runt 600 000 får och lamm. I fjol dödades drygt 400 av rovdjur, visar Viltskadecentrum siffror. Statistiken för hur många tamdjur som dödats av rovdjur anses tillförlitlig eftersom attackerna inspekteras av länsstyrelsernas rovdjurshandläggare, medan statistiken över hur många tamdjur som dödats av hundar är i det närmaste obefintlig. Anledningen till det är enligt Fåravelsförbundet och Viltskadecentrum att hundägarna och de drabbade fårägarna gör upp i godo.

Morgoneko i P1 den 5 december 2013 klockan 9.00

I påannonseringen till inslaget sa nyhetspresentatören bland annat följande.

Hundar och inte vargar visar sig ligga bakom rivna får vid länsstyrelsens inspektioner [...].

I inslaget som följde sades följande.

(Nyhetspresentatör) – Hundar angriper får i större utsträckning än vad som är allmänt känt. Det visar siffror som Sveriges Lantbruksuniversitets Viltskadecentrum tagit fram åt *Ekot*. [Namn] är fårägare utanför Hörby i Skåne. (Fårägare) – Tittar vi på problem i form av att vi förlorar djur, att djur dör, så är ju både hund och räv till det numerära antalet de som dödar fler får och lamm än vad vargen gör. (Reporter) – I genomsnitt en gång i månaden de senaste tio åren har länsstyrelsernas rovdjurshandläggare kallats ut för att inspektera får som rivits av varg men som sedan visat sig vara resultatet av hundangrepp. Fårägare [namn] sitter också i styrelsen för Svenska Fåravelsförbundet och har mycket kontakt med andra fårägare. (Fårägare) – Allra flesta fårägare som har hållit på några år så blir man någon gång utsatt för ett hundangrepp. (Reporter) – I Sverige finns runt 600 000 får och lamm. I fjol dödades drygt 400 av rovdjur, visar Viltskadecentrumets siffror. Statistiken för hur många tamdjur som dödades av rovdjur anses tillförlitlig eftersom attackerna inspekteras av länsstyrelsernas rovdjurshandläggare, medan statistiken över hur många tamdjur som dödades av hundar är i det närmaste obefintlig. Anledningen till det är enligt Fåravelsförbundet och Viltskadecentrum att hundägarna och de drabbade fårägarna gör upp i godo. Tidigare i år skapade den varg som vandrade ned till Skåne stora rubriker då många får dödades. Samtidigt skedde attacker på får som inte uppmärksammades. [Namn] är rovdjurshandläggare i Skåne. (Rovdjurshandläggare) – När vargen rörde sig på Österlen så hade vi ett angrepp också av hund där elva får blev dödade.

ANMÄLNINGARNA

Inslagen har anmälts av två personer som sammanfattningsvis anser att *Ekot* har vinklat nyhetsrapporteringen i rovdjurfrågan under en lägre tid och tagit ställning i rovdjursdebatten. Exempel på detta är enligt en anmälare att de aktuella inslagen utgår ifrån Skåne som enligt anmälaren knappt haft varg under de senaste tio åren. Till stöd för påståendet att Sveriges Radio (SR) tagit ställning anger anmälaren att *Ekot* undlåtit att rapportera om kritik mot Artdatabankens statistik om populationsstorlek för lodjur. Enligt en annan anmälare var uppgifterna i inslagen direkt felaktiga. En av anmälarna anser vidare att inslagen var vinklade så lyssnarna fick uppfattningen att angrepp på boskap sällan beror på varg utan på hundar.

Mot bakgrund av en anmälares kritik mot *Eko*-inslag under veckan önskade Myndigheten för radio och tv information om SR:s samlade rapportering om rovdjurfrågan i P1 under perioden 25 november till 5 december 2013. SR ombads att beskriva i vilken omfattning inslag om rovdjurfrågan har sänts och vilka utgångspunkter dessa inslag har haft i samband med yttrandet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslagen överensstämmer med kraven på saklighet och opartiskhet och anför i huvudsak följande.

I de nu aktuella inslagen i *Ekot* belystes frågan om hundar som angriper tamboskap och främst får. En företeelse som mycket sällan uppmärksammas i medierna. I inslagen framkom att länsstyrelsernas rovdjurshandläggare i snitt en gång i månaden, de senaste tio åren, kallats ut för att inspektera exempelvis får som misstänkts blivit rivna av rovdjur men som, vilket visat sig vid inspektionen, varit angripna av hund.

De siffrorna som redovisades i inslaget är tillhandahållna av statistikern vid Viltskadecentret på SLU. Statistikern gjorde på *Ekots* begäran en sökning i sina register och hade, enligt egen uppgift, bara tagit med de fall där man med säkerhet kunde säga att det rörde sig om hundangrepp. De osäkra fallen valdes enligt statistikern bort i datakörningen. Anmälaren menar att de uppgifter som *Ekot* uppgav i det aktuella inslaget har tillbakavisats av den verksamhetsansvariga på SLU:s Viltskadecenter. *Ekot* har, efter att inslaget sändes, varit i kontakt med den verksamhetsansvariga eftersom hon hade frågor främst om varifrån statistiken härrörde. *Ekot* har förklarat att det var Viltskadecenters egen statistik som tagit fram den redovisade statistiken. Den verksamhetsansvariga har inte återkommit och påstått att någon uppgift varit felaktig efter det. Till nyhetsbyrån TT sade hon för övrigt samma morgon som inslaget i *Ekot* sändes att hundangrepp på får är ett "jättebekymmer". *Ekot* har inte någon anledning att tro att uppgifterna i inslaget var felaktiga, dels med tanke på ursprunget, dels eftersom varje fall av misstänkt rovdjursangrepp inspekteras av länsstyrelsernas rovdjurshandläggare.

En anmälare vänder sig emot att *Ekot* utgår ifrån Skåne. *Ekot* valde Skåne som exempel bland annat för att drygt 25 procent av alla får som dödades av varg under åren 2012 och 2013 dödades just i Skåne enligt Viltskadecenters statistik. Landskapet valdes också som exempel av den anledningen att det under hösten 2013 förekommit att får dödades av såväl varg som hund i Skåne enligt ovan nämnda statistik. Anmälaren gör gällande att *Ekot* tagit ställning i rovdjursdebatten. SR anser inte att så är fallet. *Ekot* har inte påstått att andra rovdjur så som varg, björn och så vidare inte skulle vara ett problem för många djurägare i landet. *Ekot* valde dock att ta upp frågan om dödad tamboskap ur ett annat perspektiv.

Till yttrandet har SR bilagt en redogörelse för sändningar som gjorts under perioden 25 november 2013 till 5 december 2013 om rovdjursfrågan i P1. Av redogörelsen framgår bland annat att *Studio Ett* den 27 november 2013 sände ett inslag med utgångspunkten att riksdagen under första veckan i december skulle besluta om hur många rovdjur Sverige ska ha i framtiden. *Ekot* hade på morgonen den 27 november 2013 rapporterat om att det fanns en stor osäkerhet

kring förslaget att Sverige ska ha en stam på 700- 1 000 lodjur. Sveriges Artdatabank ansåg att Sverige i själva verket bör ha 1 700 lodjur, eftersom EU-reglerna säger att antalet inte får vara färre än då Sverige blev medlemsland. I inslaget intervjuades generalsekreteraren från Rovdjurföreningen och en jaktvårdskonsulent i Svenska Jägarförbundet som hade motsatta åsikter i frågan.

Av SR:s redogörelse framgår vidare att *Ekonyheterna* sände ett inslag den 28 november 2013 om att regeringen beslutade om att vargstammen bör ligga på 170–270 djur. I inslaget sades att Socialdemokraterna delvis gått med på regeringens linje men att de ansåg att det var myndigheter som skulle avgöra vilka spannen de olika rovdjursstammarna ska ligga på. Vidare sades det att miljörörelsen kritiserade beslutet och propagerade för en betydligt större vargstam.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Radio ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (vid tidpunkten för sändningen enligt 6 § i sändningstillståndet och efter den 1 januari 2014 enligt 14 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att de granskade inslagen handlade om att statistik från SLU Viltskadecenter visade att hundar angriper får i större utsträckning än vad som tidigare varit allmänt känt. Vad anmälarna anförde medför inte att inslagen strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i SR:s sändningstillstånd.

Ärendet ger inte heller anledning till någon ytterligare granskning av andra inslag om rovdjursfrågor.

Detta beslut har fattats av Martin Holmgren, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman och Jan Holmberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Martin Holmgren

Johannes Wik